

Austatud lugeja!

Päeval, kui ma seda toimetaja veergu kirjutatan, näitab kalender 14. maid 2007. Eile oli emadepäev, viis päeva tagasi Euroopa päev, kaks nädalat tagasi volbriöö ja kevadpühad. Kui sedasi kalendrit vaadata, siis justkui tavaline kevad koos oma tavaliste sündmustega. Eks see nii olekski, kui ka selle aasta 26. ja 27. aprill oleks olnud tavalised päevad ja tavalised ööd, kui neile päevadele järgnenud nädala jooksul poleks piiratud Eesti saatkonda Moskvast, kui möödunud nädalal poleks Eesti sattunud küberrünnakute alla. Need ja paljud teisedki „kui“-d.

Nõustagem, et täna, mil osade Tallinna südalinna kaupluste aknaid pole veel klaasima hakatud, ei ole aeg põhjalikuks ja igakülgseks sündmuste analüüsiks küps. Ka ei ole üks toimetaja veerg selliseks analüüsiks sobiv koht, ükskõik millist laadi väljaandega on parasjagu tegemist. See aga, et nii üldised kui ka valdkonnaspetsiifilised analüüsid tuleb teha, on väljaspool kahtlust. Selle aasta Juridica teises numbris kirjutab professor Jaan Sootak kriisikaristusõiguse teoreetilistest lähtekohtadest. Nüüd on meil võimalus ja vajadus analüüsida, kas Eesti karistusõigus tuleb ka tegelikult toime kriitilise olukorra reguleerimisega. Sellekevadised sündmused annavad aga ainet rohkemaks kui karistusõiguslikuks analüüsiks.

Jah, ma nimetasin toimunut „sündmusteks“. Nagu kunagi meie esiisad, kes ütlesid „susi“ ja „võsavillem“, selle asemel et öelda nii, nagu asjad tegelikult on – „hunt“. Minu sellise keelekasutuse taga pole niivõrd hirm hundi ees, kuivõrd nõutus selle ühe ja õige, riigist, rahvusest ja maailmavaatest sõltumatu neutraalse termini leidmisel. Siinkohal ei ole küsimus poliitilises korrektsuses, vaid lihtsalt korrektsuses. Rahutused? Vandaalitsemine? Märul? Need on vaid mõned üksikud näited ajakirjanduses kasutatud väljenditest. Ükski neist sõnadest ei anna toimunut piisavalt täpselt edasi. Ka karistusseadustiku terminoloogia kaudu saab iseloomustada vaid üht osa aprilli lõpu sündmustest. Tõsi, see on nende sündmuste juures ka see kõige šokeerivam osa, see osa, mille toimumine 2007. aasta Eestis näis olevat võimatu. Kuid nagu öeldakse: kõik mis juhtub, on võimalik.

Aprillisündmustest on tänaseks päevaks räägitud ja kirjutatud väga palju. Sageli liiga emotsionaalselt, mõnikord süüdistavalt, teinekord õigustavalt, kohati vaat et isegi parastavalt. Tunnistan, et mõningaid radikaalseid väljaütlemisi lugedes on mul olnud raske meedia tegevuse tagamaid mõista. Jah, meil on ajakirjandusvabadus ja sõnavabadus. Peabki olema. Kuid kas see tähendab, et kõik, mida keegi kusagil teeb või ütleb, tuleb eetrisse anda või ära trükkida? Ei, seda ei arva tõenäoliselt ükski toimetaja. Iga väljaanne teeb kuuldust, nähtust ja talle avaldamiseks esitatust oma valiku ja vahendab auditooriumini just selle. Miks aga see valik langetatakse sageli äärmuste kasuks, jääb eriti kriisisituatsioonide puhul arusaamatuks.

Aprill 2007 sundis meid taas kord mõtlema sellele, kus me elame, mis toimub meie ümber ja kuidas meil tuleks edasi minna. Näib, et me olime kohati isegi need küsimused unustanud, rääkimata neile vastuste otsimisest. Või olime hakanud endale valetama: veenma end, et muutunud olustikus ei ole meil enam nende küsimustega asja. Talis Bachmann kirjutab käesolevas numbris valetamise avastamise võimalustest. Soovitan lugeda, nagu teisigi käesoleva numbri artikleid. Öelda, et aprillisündmused midagi ei muutnud, on ilmselt vale. Vale on ka see, et kõik on nüüd teisiti. Mida ja kui palju need sündmused meid mõjutasid ja edaspidi mõjutavad, näitab aeg. Aeg, mis tuleb täita tarkade otsustega.

Katrin Prükk